

STATSBUDSJETTET 2024

Foredrag i Røyken Rotaryklubb 13.11.2023
ved Arnulv Lemme

Prop. 1 S (2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2024

Statsbudsjettet

Tall for tre år:

Tabell 3.3 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond. Mrd. kroner

	Regnskap		Anslag
	2021	2022	2023
Totale inntekter	1 502,7	2 668,4	2 503,7
1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet.....	312,2	1 313,6	1 042,5
1.1 Skatter og avgifter	91,8	720,9	660,1
1.2 Andre petroleumsinntekter	220,4	592,7	382,4
2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	1 190,5	1 354,8	1 461,2
2.1 Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	1 099,5	1 240,7	1 334,9
2.2 Andre inntekter	91,0	114,2	126,4
Totale utgifter	1 584,2	1 665,9	1 789,3
1 Utgifter til petroleumsvirksomhet.....	24,7	28,4	27,0
2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet.....	1 559,4	1 637,6	1 762,3
Overskudd på statsbudsjettet før overføring til Statens pensjonsfond utland	-81,5	1 002,5	714,4
– Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.....	287,5	1 285,2	1 015,5
= Oljekorrigert overskudd.....	-369,0	-282,7	-301,1
+ Overført fra Statens pensjonsfond utland	390,1	309,9	301,1
= Overskudd på statsbudsjettet	21,1	27,1	0,0
+ Netto avsatt i Statens pensjonsfond utland.....	-102,6	975,3	714,4
+Rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond ¹	223,7	279,3	336,0
= Samlet overskudd i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond ¹	142,2	1 281,8	1 050,4
Memo:			
Rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond utland	214,1	267,4	319,7
Markedsverdien av Statens pensjonsfond utland ^{2,3}	10 907	12 355	12 413
Markedsverdien av Statens pensjonsfond ^{1,2}	11 199	12 688	12 731

¹ Inkl. Statens pensjonsfond utland og Statens pensjonsfond Norge. Inneholder ikke kursgevinster eller -tap.

² Ved inngangen til året.

³ Beløpet skiller seg fra verdien i Norges Banks årsrapporter. Verdien i tabellen er fratrukket påløpt, ikke betalt, forvaltningsgodtgjøring og fordringene statskassen har mot fondet.

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrå.

Statens pensjonsfond

Tabell 3.16 Statens pensjonsfond. Inntekter og utgifter

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2023	Gul bok 2024	Endring i pst.
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet	1 384,5	832,2	-39,9
- Overført til statskassen	256,9	336,5	31,0
+ Rente- og utbytteinntekter mv.	287,8	360,6	25,3
= Overskudd i Statens pensjonsfond	1 415,4	856,3	-39,5
Memo:			
Anslått kapital i Statens pensjonsfond per 31.12.2023 (målt til markedsverdi)			15 637
Hvorav utlandsdelen utgjør			15 300

Kilde: Finansdepartementet

Anslag for overskudd i 2023 er mrd. 1050,4 som vist på forrige foil. Folketrygdens forpliktelser til alderspensjon er beregnet til mrd. 10175 for 2023 og 10861 for 2024.

HOVEDPRIORITERINGER 2024

- Holde folk i jobb, skape nye jobber og styrke arbeidslinja
- Sørge for grunnleggende god lokal velferd i skolen, helsetjenesten, eldreomsorgen og andre viktige tjenester
- Ta vare på dem som rammes av den høye prisstigningen
- Prioritere trygghet og beredskap i Norge i en urolig tid
- Stille opp for Ukraina og mennesker på flukt og bidra til stabilisering og trygghet i Europa
- Ivareta grønn omstilling og nå våre klimamål

STORE TALL MED MANGE FORUTSETNINGER

- Statens netto inntekter fra olje/gass er budsjettert til mrd. 832,2 for 2024 og reduseres med 552 mrd. ifht. saldert budsjett for 2023 og med 183,3 mrd. ifht. anslag for 2023.
- Olje-/gassinntekter for 2024 er basert på USD 73 per fat og for gass NOK 6,5 per standard kubikkmeter
- Totale skatter/avgifter for Fastlands-Norge for 2024 øker med mrd. 51,5 ifht. 2023 og til totalt mrd. 1520,1 for 2024 eller 3,5 %, Årets skatteopplegg innebærer skattelettelser på ca. 5,5 mrd. som mest skyldes utfasing av høyprisbidrag for kraftindustrien (3,3mrd.) samt økning i innslagspunktet for ekstra arbeidsgiveravgift(5%) fra 750.000 til 850.000 (1,8 mrd.) Rundt 85 % av skatteyterne får uendret eller lavere skatter.
- Totale utgifter i statsbudsjettet øker med 131,1 mrd. fra 1725,5 mrd. i 2023 til 1856,6 mrd. i 2024 eller 7,6 %.

STORE TALL MED MANGE FORUTSETNINGER

- Vekst i konsumprisindeksen er beregnet til 3,8 % for 2024 mot 2,8 for 2023. Siste prognose for 2023 er 6 %
- Lagt til grunn en lønnsvekst på 4,9 % for 2024
- Prisveksten i statsbudsjettets utgifter anslås til 4,2 % mot nominelt 5 %
- Statens driftsutgifter øker med 20,6 mrd. fra 225,3 i 2023 til mrd. 245,9 i 2024, dvs. 9,2 %
- Forventet vekst i BNP for Fastlands-Norge er 1,6 % for 2024 mot 1,3 % for 2023 som gir et BNP for Fastlands-Norge på mrd. 3983
- Strukturelt oljekorrigert underskudd for 2024 er beregnet til mrd.409,8 og for 2023 til mrd.372,3 som tilsvarer henholdsvis 2,7 % og 3 % av kapitalen i Statens pensjonsfond utland ved årets begynnelse.

Hovedtall i statsbudsjettet

14

Prop. 1 S
Statsbudsjettet 2024

2023–2024

Tabell 2.1 Hovedtall i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond utenom lånetransaksjoner

		Mrd. kroner		
		Saldert budsjett 2023	Gul bok 2024	Endring i pst.
A	Statsbudsjettets inntekter i alt	2 881,4	2 378,3	-17,5
A.1	Inntekter fra petroleumsvirksomhet	1 412,8	858,2	-39,3
A.2	Inntekter utenom petroleumsvirksomhet	1 468,6	1 520,1	3,5
B	Statsbudsjettets utgifter i alt	1 753,8	1 882,6	7,3
B.1	Utgifter til petroleumsvirksomhet	28,3	26,0	-8,1
B.2	Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	1 725,5	1 856,6	7,6
=	Overskudd i statsbudsjettet før overføring til Statens pensjonsfond utland (A-B)	1 127,6	495,7	-56,0
-	Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens pensjonsfond utland	1 384,5	832,2	-39,9
=	Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-256,9	-336,5	31,0
+	Overført fra Statens pensjonsfond utland	256,9	336,5	31,0
=	Statsbudsjettets overskudd	0,0	0,0	
+	Netto avsatt i Statens pensjonsfond utland	1 127,6	495,7	-56,0
+	Rente- og utbytteinntekter mv. i Statens pensjonsfond	287,8	360,6	25,3
=	Samlet overskudd i statsbudsjettet og Statens pensjonsfond	1 415,4	856,3	-39,5

Kilde: Finansdepartementet

Statsbudsjettets inntekter

2023–2024

Prop. 1 S
Statsbudsjettet 2024

15

Tabell 2.2 Statsbudsjettets inntekter og utgifter utenom petroleumsvirksomhet og lånetransaksjoner

	Saldert budsjett 2023	Gul bok 2024	Mrd. kroner Endring i pst.
Statsbudsjettets inntekter (utenom petroleum)	1 468,6	1 520,1	3,5
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	1 355,6	1 380,4	1,8
<i>Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift</i>	<i>421,2</i>	<i>455,5</i>	<i>8,1</i>
<i>Skatt på formue og inntekt</i>	<i>409,6</i>	<i>418,3</i>	<i>2,1</i>
<i>Merverdiavgift</i>	<i>393,0</i>	<i>398,9</i>	<i>1,5</i>
<i>Avgifter på tobakk og alkohol</i>	<i>22,5</i>	<i>24,3</i>	<i>8,2</i>
<i>Avgifter på motorvogner</i>	<i>20,3</i>	<i>19,5</i>	<i>-3,7</i>
<i>Elektrisitetsavgift</i>	<i>9,9</i>	<i>8,2</i>	<i>-17,2</i>
<i>Tollinntekter</i>	<i>4,3</i>	<i>3,8</i>	<i>-11,7</i>
<i>Andre avgifter</i>	<i>75,0</i>	<i>51,9</i>	<i>-30,8</i>
Renter og aksjeutbytte	63,9	72,5	13,6
Inntekter fra statens forvaltningsbedrifter	3,8	8,6	122,9
Andre inntekter	45,3	58,7	29,5

Statsbudsjettets utgifter

Statsbudsjettets utgifter (utenom petroleum)	1 725,5	1 856,6	7,6
Sum folketrygden	589,7	651,1	10,4
<i>Alderspensjon</i>	289,6	316,7	9,4
<i>Uføretrygd</i>	118,5	125,7	6,1
<i>Sykepenger</i>	51,8	62,2	20,1
<i>Arbeidsavklaringspenger</i>	36,6	44,7	22,3
<i>Øvrige sosiale formål</i>	15,7	18,4	16,8
<i>Helsetjenester</i>	40,5	43,3	7,0
<i>Foreldrepenger</i>	26,8	26,3	-1,8
<i>Arbeidsliv</i>	10,2	13,8	35,0
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	205,6	223,6	8,8
Regionale helseforetak	200,0	215,0	7,5
Samferdsel	83,0	91,0	9,7
Forsvar	75,8	90,8	19,8
Høyere utdanning, forskning og fagskoler	57,1	61,8	8,3
Bistand ¹	42,1	49,6	17,8
Politi og påtalemyndighet	25,2	27,2	7,9
Jordbruksavtalen	24,1	27,0	12,1
Barnetrygd og kontantstøtte	21,4	24,7	15,3
Renter på statsgjeld	11,5	12,5	8,0
Andre utgifter	390,1	382,4	-2,0
Oljekorrigert overskudd	-256,9	-336,5	31,0

Driftsutgifter

Tabell 3.9 Driftsutgifter (postene 1–29)

	Mrd. kroner		
	Saldert budsjett 2023	Gul bok 2024	Endring i pst.
Forsvar	46,7	52,7	12,8
Politi og påtalemyndighet	23,8	25,9	9,1
Andre store direktorater mv. ¹	20,5	22,9	11,9
Statens vegvesen	18,9	21,3	12,8
Arbeids- og velferdsetaten	12,9	14,0	8,1
Departementene og Statsministerens kontor	10,4	11,8	13,0
Statens pensjonskasse	10,4	10,6	2,3
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	10,0	10,6	5,9
Barnevernet	8,2	9,6	18,4
Kriminalomsorg	5,6	6,0	8,1
Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda	2,8	3,9	41,3
Rettsvesen	3,5	3,8	9,6
Statsforvalterne	2,1	2,4	11,5
Statens forvaltningsbedrifter	-0,2	-0,2	2,2
Andre driftsutgifter	49,8	50,5	1,5
Sum driftsutgifter	225,3	245,9	9,2

¹ Inkluderer Utdanningsdirektoratet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS), Digitaliseringsdirektoratet, Statens kartverk, Arbeidstilsynet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet, Kystverket, Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Mattilsynet, Jernbanedirektoratet, Miljødirektoratet, Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), Statistisk sentralbyrå (SSB), Søkeldirektoratet og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).

DISKUSJONSTEMAER

- Hvor lenge kan vi basere økonomien i Norge på oljefondet? Oljeinntektene vil en dag ta slutt!!
- Er det forsvarlig å "fyre opp" norsk økonomi med over 400 milliarder oljekroner for 2024. Strukturelt oljekorrigert underskudd har øket fra mrd.241 i 2019 til mrd. 410 i 2024
- Er dette et budsjett som kommer "vanlige folk" til gode? Samtidig som det gjøres lite for å få ned renten.
- Tildeles nok midler til helse, kommunesektoren og politi ??